

NAŠ GLAS

**Glasilo Osrednje Zveze javnih
nameščencev in upokojencev
za Slovenijo v Ljubljani.**

Cena posamezne šte. 2 K 50 vln.

„NAS GLAS“ izide vsak četrtek.

Celoletna naročnina K 100.—

Polletna naročnina K 50.—

Četrletna naročnina K 25.—

Za inozemstvo je dodati poštnino. Oglasi
po ceniku.

Uredništvo: Ljubljana, Rimska cesta šte. 20/II. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znak. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadosno frankirane. Rokopise je pošiljati samo uredništvu v Ljubljani.

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošilja po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/L. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

Po mobilizaciji.

Prvič nas je poklicala domovina pod orožje v branbo naše težko pridobljene svobode. Odzvali smo se vsi zavedajoč se važnosti trenutka. Točno smo se javili in mirno ter v popolnem redu so se izvršila naša oddeljenja. Kot zvesti državljani smo se zavedali svojih dolžnosti. V interesu naše domovine, v interesu države misli in naše konsolidacije pa čutim kot zvest in odkritosrčen državljani dolžnost, da opozorim merodajne oblasti na hibe in nerodnosti, ki so se zgodile ob mobilizaciji in ki se ne bi smele nikdar primeriti.

Vsakomur, kdor je prebil toliko let svetovne vojne, je ponovna vojaška služba grenka kupa. Poleg tega je pa brezvestno rovarjenje mnogih protidržavnih elementov navdalo naše fante in može s strahom, kakšna bo vojaška služba pod »Srbi«. Zato pa bi bila dolžnost vojaške komande, da bi bila vse pripravila in s podvojeno pozornostjo, dobrohotnim ravnanjem, s tem, da bi bila nudila došlim rezervistom v vsakem oziru vsaj to, kar more, ter olajšala in uredila kolikor mogoče ugodno in udobno vojaško službovanje. Tako bi si pridobila takoj srca svojih vojakov ter bi obenem pregnala ves strah pred službovanjem. Od prvih utisov in občutkov, ki jih vzbudi sprejem, je odvisno vojakovo duševno razpoloženje, je odvisna vojakova dobra volja. Z razpoloženjem mas je treba vendar vedno računati. A na psihologije vpoklicancev se ni oziralo. In to je bilo napak!

Ko so se zaprla za mano kasarniška vrata, kamor sem se šel javit, sem si mislil: »Sedajle jim povem svoje date, da

me poiščejo v zapiskih, nato pridem pred zdravnika, da konstatira mojo sposobnost, potem bomo pa videli, kako bo dalje... Ko pa pridem do mize, vidim, da sedi tam par zapisnikarjev pred belimi, nepopisanimi papirji! Vprašujejo nas različne stvari in vsakdo je lahko natvezil, kar je hotel. In to so zapisali! — Po tem, kar je povedal, so moža oddelili k tej ali oni gruč!

Zdravnika, da bi nas pregledal, ni bilo nikakega. Iz tega smo sklepali, da je vsakdo, ki ima še toliko telesne moči, da se prijavi, tudi sposoben za vojno.

Tu smo doživeli drugo razočaranje. Strah in nezaupanje sta se me polotevala.

Ko se nas je nabrala dovolj velika gruča, so nas odpeljali v drugo kasarno ter nas ondi odredili po oddelkih ter nam dali — orožje. Čudno pisana vojska oboženih civilistov. Tako smo se vežbali vojaški v civilu, po dvorišču.

Da je pri številnejših vpoklicih nemogoče dati vsakomur posteljo, je jasno; istotako je jasno, da se nabaše pri pomankanju prostora, kar največ mogoče ljudi v eno sobo, toda da so bile te sobe čisto prazne in brez slame, da smo ležali na golih tleh, to ni prav.

Še zdrav človek to težko prenese, posebno še, če ni potreba, med nami pa so bili slabotni in bolni, ker ni bilo zdravnika, ki bi jih bil preiskal in poslal domov kot nesposobne. Njih življenje in zdravje je bilo zato v nevarnosti in marsikateri si je zopet v teh razmerah prikrajšal življenje.

Došla pa je tudi prepoved, da nikdo ne sme iz vojašnice. Čudno postopanje z državljani — rezervisti! Mnogo nas je sta-

novalo v bližini, nekateri so imeli ženo in otroke, a nihče ni smel zvečer po končanem opravilu ven, domov, kjer bi bil lahko do jutra, ko ga kliče služba, udobno spal in kaj gorkega použil. Tistih par dni sem moral torej ležati na golih tleh, pokrit z odejo, ki sem jo prinesel seboj; mnogi, ki je niso prinesli s seboj, ker je niso imeli, in jim je bilo predrago kupiti novo odejo, so ležali pač brez nje. In to je bilo kruto nerodno... Hranili smo se s tem, kar smo prinesli sabo; dobivali smo v službi le porcijo kruha. Vsa gorka hrana, ki sem jo ta čas užil, sta bila dva gorka čaja, ki sem si jih kupil sam v kantini. Ta je bila vedno tako nabito polna, da sem se vsakokrat prerival več kot eno uro, predno sem prišel na vrsto. Vsako jutro se je javilo večje število maršerjev k zdravniški viziti, ki se pa ni vršila, ker zopet ni bilo nobenega zdravnika! Kje pa so bili vsi mobilizirani zdravniki?

Ko so nas na demobilizacijo izpustili domov, ni hotel nihče čakati za kreditirano vožnjo, temveč je vsakdo gledal, da je kolikor mogoče hitro izginil iz te kasarne neveselih spominov. Plače za čas našega službovanja nismo dobili nobene; po sedaj veljavnih voj. zakonih se rezervista sploh ne plača! Tudi to nam je bilo preje neznano.

Dandanes si mora torej prinesiti rezervist seboj obutev, obleko, perilo in odejo, kar stane že par tisoč kron, poleg tega za par dni hrano, kar stane zopet nekaj stotakov, plače pa ne dobi v vojaški službi nikake! To je novo, strašno težko davčno breme, ki tlači zopet najhuje najnižje in najrevnejše. Kje naj vzame ubog uradnik, delavec ali dninar vse

LISTEK.

DR. FR. Z.

Kako sem jaz služil.

(Dalje.)

Gotovo, ta Prešeren je bil zločinec, a meni se je smilil, smilil tako, da še dandanes, ko je že davno mrtev, le s težkim srcem mislim nanj!...

In še drugi so se mi smilili. Na primer tisto lepo, črnooko dekle, ki je služila pri uglednem ljubljanskem meščanu, ki jo je zapeljal, dasi oženjen mož. Bil jo je čisto navezal nase. Enega, leto starega otroka je imela na reji pri D. M., v Polju nekje, drugega je nosila pod srcem. Ker mu je bilo preveč, plačevati za dva otroka, ji je preskrbel strupa in jo pregovoril, da je umorila svojega prvorojenčka. Stori-la je to v blazni ljubezni do otrokovega očeta, pa vse, prav vse vzela nase ter se dala obsoditi na smrt, ne da bi bila tudi le namignila, kdo je glavni krivec.

Pomiloščena v desetletno ječo je šele potem, ko je bil njen zapeljivec umrl, izdala, da je bil on otrokov oče in da je delala po njegovih navodilih. Kaka požrtvovalnost, kak heroizem! Pa da usoda baš ljudi s takimi duševnimi vrlinami spelje na zločinska pota!

Smililo se mi je tudi ono še ne prav štirinajstletno punčo, hčerka nekega nižjega uslužbenca, ki je bilo postalo žrtev nasilnika. Kako otročja, nevedna in polna sramu je bila, ko je prvič stala pred preiskovalnim sodnikom! Kako je trepetala in jokala, ko sta jo zdravniška zvedenca odvedla v stransko sobo, da konstatirata, kaj se je zgodilo z njo! Navzlic temu, kar se je bilo zagrešilo na njej, je bila še popolnoma nepokvarjena. Pokvarila se je šele potem, ko je bila brez potrebe šestokrat zaslišana, ko so se najdelikatnejše stvari pred njo tako dolgo razpravljale, da so ji postale nekaj vsakdanjega in da je izraze, ki so ji bili spočetka popolnoma tuji in so ji, ko je polagoma doznala njih pomen, pripodili vselej rdečico

v obraz, naposled ponavljala za drugimi čisto ravnodušno kot ženska, ki že vse ve in ji nima življenje ničesar več razodeti.

Storilec je bil pač ugleden funkcionar, imel je tudi vplivne prijatelje, ki so se zavzeli zanj, zato je bilo treba preiskavo tako na dolgo voditi, da je naposled obtičala. Da je bilo s tem mlado, nedolžno bitje uničeno, za to se ni menil nihče!...

Predvsem pa so se mi smilili tisti, ki so bili nedvomno po nedolžnem obsojeni.

Neko noč so se bili, ne vem že prav kje v ljubljanski okolici, zbrali fantje na vasi, kakor je to že navada povsod pri nas na kmetih. Pa pride mimo orožnik, ki je imel nočno službo. Orožniki so po ogromni večini gotovo pošteni ljudje, ki se zavedajo svojih dolžnosti in ki svojo težavno službo tako opravljajo, kakor jim velewa zakon in vest.

Pa so tudi izjeme, kakor v vsakem stanu. Dobe se tudi orožniki, ki svojo moč izrabljajo in ki le preradi, ne da bi bila sila, sežejo po orožju.

to, kar se od njega zahteva? Kako se more zahtevati dandanes od takega človeka, naj se sam hrani par dni, če ničesar ne zasluži, ker daje svoje telesne sile domovini na razpolago? — Kdor pa ima doma še ženo in otroka, se more tolažiti edino s tem, da že ljubi Bog poskrbi zanj ta čas, dokler bo on služil domovini. In končno, če si je kak rezervist s trudom in pridnostjo prištedil par sto kronic, si jih ni zato, da jih bodo morali porabiti doma, medtem ko služi oče ali vzdrževatelj rodbine domovini!

Po tem, kar sem povedal, si lahko vsakdo sam misli, da nismo odnesli odhajajoč iz vojaške službe ravno najboljših utisov s seboj. Tudi moja, od nekdanje idealne navdušenosti za našo lepo, svobodno domovino je dobila hudo mrzel tuš, ki bi človeka lahko povsem ohladil.

Gospodje na najvišjih vodilnih mestih v naši državi bi morali na lastni koži poizkusiti tako službovanje domovini in prepričani sem, da bi se potem razmere izpremenile. Jaz mislim, da je v moderni in kulturni državi **prvo in najpotrebnejše**, če moraš v vojaško službo, **zdravnik**. Ta naj takoj določi, jeli si sposoben ali ne. Na ta način se prihrani nesposobnim mnogo trpljenja in nepotrebnih stroškov in istotako tudi vojaški oblasti mnogo stroškov, sitnosti in nepotrebnega dela. Tudi tega ne morem razumeti, da mi ne da domovina za čas, ko ji služim, niti najmanjše plače in da ne skrbi za mojo družino. Kako naj služim vesel in zadovoljen, če me tare vedno skrb, kako žive moji doma, ker nimam tistega miru, ki bi ga imel, če bi vedel, da imajo državno podporo.

Ko sem odhajal domov, me je mučila edino misel, kako bi bilo, če bi moral res služiti 6 tednov ali še več ter bi nas poslali kam drugam, če je bilo že tu doma tako. Strah me je obšel pri tej misli. Zdravnika, malo slame za pod glavo, enkrat dnevno gorka hrana in nekaj osebne prostosti, to bi se nam že lahko dalo, saj ni treba, da človek preneha biti človek, če obleče vojaško suknjo. Če naši vojaški zakoni tega ne poznajo in če so oni vzrok vsem tu naštetim hibam, potem proč z njimi! Mlada svobodna domovina potrebuje **modernih in socialnih voj. zakonov**, ako hoče ostati svobodna. Zakon, ki je veljal za malo predvojno Srbijo, ni za nas, ker ni umerjen za naše telo, za naše razmere in navade ter ne za naše pojmovanje o socialnih in kulturnih potrebah!

Uradnik — rezervist

Tak je bil tudi orožnik, ki ga imam v mislih. Stopi k fantom, ki so čisto mirno stali na svojem mestu in se pomenkovali, ter jim z osornim glasom zapove: »Tako! domov!«

Eden izmed njih odvrne: »Nič hudega ne delamo. Še malo se pomenimo, pa pojdemo!«

Orožnik pa ni poznal šale. Ne da bi še kaj rekel, potegne orožje in vseka govornika preko glave, da se je na mestu zgrudil na tla. Drugi fantje so se razpršili, ranjenca pa je orožnik naložil takoj na voz ter odpeljal nezvestnega naravnost v Ljubljano na Žabjek.

Dogodek so ranjenec, pa tudi vsi drugi fantje, ki so bili z njim in ki, kar treba posebej poudariti, po dejanju niso prišli z njim nič več v stik, popisali pred preiskovalnim sodnikom natanko tako, kakor sem navedel. Nedvomno so torej govorili resnico.

Drugače pa je pravil orožnik. Da je bil napaden in da je v silobranu rabil orožje. Izrazil sem preiskovalnemu sod-

Anton Spendé, ravnatelj zemljiške knjige.

Sodna pisarna — zemljiška knjiga — gruntovnica.

V Hrvatski - Slavoniji, Bosni in Hercegovini, torej v pretežni večini prečanskih dežela, so gruntovničarji ločeni od sodbeno manipulativnih činovnikov (sodno pisarniških uradnikov).

Kot taki so že dosegli, da je za imenovanje gruntovničarjem predpisan **predpogoj: »dovršena srednja šola oz. teje enaka strokovna šola z izpitom zrelosti.«** (Naredba kr. hrv. slav. zemaljske vlade, br. 4150/1920). Slično naredbo je izdala tudi zemaljska vlada za Bosno-Hercegovino ter je v zadnjem času ministrstvo pravde priznalo gruntovničarjem v Hercegovini »karakter stručnih činovnika.«

S temi dejstvi se mora računati, in je malo verjetno, da bodo te pridobljene in opravičene pravice — ukinjene — na ljubo manjšim pokrajinam bivše Cislajtije: Slovenije in Dalmacije!

Na zadnjem zborovanju državnih uslužbencev v Beogradu so bili — razumne navzoči zastopniki gruntovničarjev:

1. Za Hrvatsko-Slavonijo: Jovan Četanić, gruntovničar v Križevcu (društveni tajnik). 2. Za Dalmacijo: upravitelj (pisarniški predstojnik) Ivo Antonović in društveni tajnik Adolf Klinger - Split. 3. Za Hercegovino: Božidar Vukolić, inspektor gruntovnice v Sarajevu. 4. Za Srbijo: Mih. M. Janković, intabul. protokolista v Beogradu.

V principu se je sklenila vbodoče skupna akcija, zaenkrat le društev prečanskih pokrajin, po sprejemu službene pragmatike pa društev gruntovničarjev vse kraljevine. Na temelju v Beogradu sklenjenih dogovorov sta društvo gruntovnih činovnika za Dalmacijo in društvo zemljiškoknjižnih uradnikov za Slovenijo poslali pred kratkim ministrstvu pravde sledečo

molbu:

»Gruntovnički činovniki u gornjim dvema pokrajinama svrstani su za vreme Austrijske uprave u zajednički status sa sudbenim manipulativnim činovnicima, usljed čega su prama kolegama u ostalim pokrajinama u pogledu delokruga i unapredjenja znatno u nazadku.

Pošto se naši kolege u Bosni i Hercegovini, te u Hrvatskoj i Sloveniji, kod kojih je po odobrenju ministrstva pravde matura srednje škole uvedena i kojima je karakter stručnih činovnika priznat, po proglašenom nacrtu pragmatike moraju bezuvetno uvrstiti u III. kategoriju,

niku svoje začudenje, da so vse priče izpovedale natanko tako kot ranjenec, dasi je bil sporazum nemogoč, orožnik pa da trdi drugače. Preiskovalni sodnik me je pogledal pomembno in opomnil: »Temu orožniku se bo slaba godilo!« Jaz pa sem podvomil: »Ali pa bodo gospodje sodniki pri glavni obravnavi prišli na to neskladje?« ... Menda vsaj!

Pa niso! Ali pa so, pa jih je sovraštvo do našega življa zapeljalo, da niso hoteli pripomoči pravici do zmage.

Slučaj je hotel, da sem bil tudi pri glavni obravnavi zapisnikar. Predsedoval je sodni svetnik pl. Zh., zagrizen nemškutar, ki bi bil najraje vse Slovence v žlici vode vtopil.

Orožnik je izpovedal »unter dem aufhabenden Dienstfeid« kakor pred preiskovalnim sodnikom; natanko tako kot prej pa so izpovedali tudi ranjenec in vse priče brez izjeme.

(Dalje prih.)

to molimo ministarstvo pravde, da obzirom na okolnost, da gruntovnički činovniki u Dalmaciji, Sloveniji i Vojvodini moraju takodjer podpunjo poznati gruntovnički zakon, instrukcije o osnovanju i vođenju gruntovnice, kao i ine druge naredbe, uredbe sudova, biljegovni zakon, građanski i ovršni postupak, zakon i red o vođenju rudarske i železničke knjige i moraju iz sviju ovih predmeta polagati opširni stručni ispit, te da su dužni davati strankama upute o sticanju i ograničenju sobstvenih i založnih prava, diobi zemljišta, prekupa i prepore, nadalje da se uvedenjem agrarne reforme otvara široko polje ljudskom radu i kapitalu izvršenjem kolonizacije, podjelom i komasacijom, koji svi poslovi takodier spadaju isključivo u djelokrug gruntovnih činovnika, hitno naredi, da se gruntovnički činovnici i u ovim dvema pokrajinama odelo od sudbenih manipulativnih činovnika u posebni status, te da se za gruntovničke činovnike svih pokrajina uvede matura srednje škole i da im se prizna karakter stručnih činovnika.

Ujednom molimo, da se pri uredjenju činovničke pragmatike zajedno sa svima kolegama u celoj kraljevini uvrste u III. kategoriju, za koju se zahteva matura srednje škole.

Vposlali so se pa prepisi te molbe tudi drugim merodajnim faktorjem in merodajnim predstavnikom v Beograd.

Dne 31. oktobra je predložilo društvo zemljiško-knjižnih uradnikov in izprašanih aspirantov za Slovenijo oddelku ministrstva pravde in višjemu deželnemu sodišču v Ljubljani naslednjo

Spomenico:

»Dogovorno z Društvom gruntovnih činovnika za Hrvatsko in Slavonijo in z istim za Bosno in Hercegovino, sta »Društvo gruntovničarjev za Dalmacijo« in naše društvo vposlala skupno molbu na ministarstvo pravde, da se i za gruntovničarje v Dalmaciji in Sloveniji zahteva odslej matura srednje škole in prizna »karakter stručnih činovnika«, kar vse je že zakonitim potom uveljavljeno za Bosno, Hercegovino, Hrvatsko in Slavonijo, torej za glavni del prečanskih pokrajin.

Prepis te molbe kakor tudi prepis predmetne naredbe kr. hrv. slav. zemaljske vlade sta priložena. Slično naredbo je izdala i bosanska vlada.

Kako globoko sega ravno zemljiška knjiga v vse panoge javnosti, ne bomo tu dokazovali, ker je važnost zemljiške knjige znana in priznana. Omenimo le, da je naša prošnja v prvi vrsti opravičena iz glavnega principa, ki preveva vso našo kraljevino: »princip edinstvenih zakonov in ustvarjanja ravnopravnosti!«

V ukrepitev ministrstvu pravde upošlane molbe si dovoljujemo sledeča izvajanja:

Za vse prečanske pokrajine naj bi ministarstvo pravde izdalo novo uredbo o gruntovnoj vežbi in polaganju izpita za gruntovne činovnike, upoštevajoč že uveljavljeni naredbi hrvatske in bosanske zemaljske vlade.

Upoštevati pa bi bilo načela nove službene pragmatike, po kateri bi se imeli uveljaviti sledeči temelji:

1. h gruntovni vežbi se prepusti, ki je a) dovršil starost 18 let, b) dovršil srednje škole, oziroma tem enake strokovne škole z zrelostnim izpitom, c) ima lepo pisavo; 2. predpisana je 1 letna vežba; 3. vsak vežbenik mora položiti tekmo nadaljnjih dveh letih gruntovni izpit, sicer se ga odpusti. Ako je uspeh prvokrat nezadosten, zamore ponavljati enkrat izpit; 4. po končani 3 letni vežbeni dobi — in nikdar pred dovršenim 21 letom — (po nacrtu nove službene pragmatike ne more nihče postati definitivni

čimovnik pred dovršenim 21 letom) — postane vežbenik definitivni gruntovni asistent; 5. v dobi vežbe pristojna vežbeniku letno vsakokratni adjutum, kakor pripravnikom drugih strok; 6. po položenem izpitu zamore vežbenik nadomestovati obolele in na dopustu se nahajajoče gruntovničarje, ako na drugem službenem kraju, proti dnevnici in povračilu potnih izdatkov; 7. gruntovni činovniki so uvrščeni v zmlsli čl. 15 sl. prag. v III. kategorijo ter napredujejo oziroma se zvejo: v 6. stopnji: gruntovni asistenti, v 7.—9. stopnji: gruntovničarji 2. razreda, v 10.—12. stopnji: gruntovničarji 1. razreda, v 13.—15. stopnji: nadgruntovničarji.

Pri okružnih sodih v Bosni in Hercegovini (6), sudbenih stolihi v Hrvatski in Slavoniji (9), pri okružnih sodovih v Dalmaciji (4), in okružnih sodiščih v Sloveniji (4) se sistemizirajo gruntovni ravnatelji; pri vrhovnem sudu v Sarajevu, banskem stolu v Zagrebu, višjemu žensalskemu sudu v Splitu in nadsodišču v Ljubljani se sistemizirajo gruntovni nadzorniki in sicer povsod eden.

Ti ravnatelji (23) in nadzorniki (4) se avrstijo v II. kategorijo kot vodeči gruntovni činovniki (analogno vodečim pisarniškim uradnikom). Rekrutirajo se iz skupine gruntovničarjev z izvrstno oziroma najboljšo kvalifikacijo po najmanj 20 službenih letih. Položiti bi morali po 1 letni geodetski vežbi primerni izpit za vodeče gruntovne uradnike. To geodetsko vežbo lahko dovrše že po 10 letni gruntovničarski službeni dobi; položeni izpit pa jim ne daje nobenih pravic glede takojšnjega uvrščenja v II. kategorijo, v katero prestopijo šele ob imenovanju gruntovnim ravnateljem.

S tem imenovanjem preidejo v isto stopnjo II. kategorije, ki bi jo dosegli, ako bi od vsega začetka bili uvrščeni v to kategorijo (n. pr. iz 12. stopnje III. kategorije letnih 6600 din. — prestopijo z imenovanjem ravnateljem v 14. stopnjo II. kategorije — 8000 din.).

Delokrog gruntovnih nadzornikov pri višjih sodiščih je: a) članstvo izpraševalne komisije pri gruntovnih izpiti, b) nadzorstvo vseh gruntovnih uradov, katere morejo inspicirati vsaj vsako drugo leto (3 leto?). Revizija mora trajati pri vsakem sudu najmanj 3 dni, c) evidenca in nabava gruntovnih knjig in tiskovin (gruntovni ekonomat); d) eventualne druge agende.

(Konec prih.).

Misli o tem in onem.

1.

«Naš Glas» nam nudi mnogo zanimivega in koristnega. Po daljšem premišljanju se čutim dolžnega, ustreči uredniku, ki pozivlja člane k dopisovanju za poročila in kritiko. Kar se najbolj razpravlja v našem glasilu, je kritika o nerodnih prejemkih, nepravilno odmerjenih plačah in mnogo drugega takega. Zadnji čas tožijo oni, katerim pristojna uradna uniforma in je ne dobivajo; žensko uradništvo in disciplina se razlagata od vsake strani po svoje, toda ne tako, da bi vsi prizadeti brez razburjenja uvideli svoje napake in sklenili poboljšanje.

Neki člankar je zapisal, da je zelo koristno za mladino, ako sliši pripovedovati stare, kako so se pripravljali za poklic in kako so služili. Da govori dotični gospod resnico, se dokazuje s tem, da je tako srečen, da ima starše in sosedo za odkritosrčne svetovalce, ki mu o svojem življenju povedo koristi, katere lahko obrne zase.

Na dobre čase še dolgo ne moremo upati, a ne le radi pomanjkanja, ker se res marsikaj drugod uničuje, kar bi se tukaj ali tam nujno rabilo in dobro izkoristilo, temveč ker imamo med sabo preveč slabih ljudi.

Velik del inteligence sodi, da so slabosti samo med manualnimi delavci razpasene; proletarci mislijo po svoje, da izvira vsa krivica, ki jo čutijo, iz slojev boljših razredov. V resnici pa bi se lahko odpravilo vse današnje gorje brez čudežev, ako bi bila resna volja k temu ondi, kjer je moč in vplivni vzgled. Kakor v družini v malem, tako je v javnosti v velikem obsegu. Otroci ravnaajo tako, kakor vidijo pri starših in drugih odraslih; če se obrne kateri od mladine po kakem dobrem nauku brez dobrega vzgleda, je to slučaj le tedaj, ako je dotičnik dobre narave.

Svojčas so se razdelili ljudje v narode, potem v razrede in stranke. Ko sem se začel jaz zanimati za politiko, sem pristopil k stranki, ki mi je bila najbolj simpatična. Ko sem imel potem nekaj razočaranj, sem začel študirati programe nasprotnih strank in v praktičnem zasledovanju sem dobil na vse zadnje trajno prepričanje, da je pravzaprav vse skupaj le veliko varanje ljudstva. Mnogo tovarišev je to že uvidelo in ugibajo, kako bi se vse to popravilo.

Prijatelji! S strankarstvom ne bomo napredovali! To je tudi pomagalo zavoziti naš koroški plebiscit. Ko sem bil še doma, smo imeli stari narodnjaki že za časa mojih ljudskošolskih let prestati marsikako krivico v narodnem oziru. Pozneje, ko sem se smel gibati med ljudmi vsake starosti, sem deloval tudi pri agitaciji za slovenska društva, dokler mi ni oteževalo dela strankarstvo.

Vse, kar je bilo na Koroškem slovensko, je bilo klerikalno in ker so imeli klerikalci mnogo očitkov že takrat nad sabo, se je začela narodna zavest majati. Posledica tega je bila, da so se mnogi dobri Slovenci zatekli v sovražne tabore, največ iz eksistenčnih razlogov.

Kranjcev je mnogo prihajalo na Koroško; eni so si poiskali službe, drugi so si kupili posestva in žalibog, pretežna večina teh ljudi je delala proti našim gradbam.

(Konec prihodnjšč.)

Umrl je mož ...

(Spominu † rač. nadsvetnika Avgušina Zajca.)

Na Poljanski cesti si ga redno srečal. Bil je vedno zamišljen. Toda ta zamišljenost ga ni ovirala, da ni pozdravil — tudi najnižjega — z isto prisrčno ljubeznijo kot najvišjega.

Toda danes ga ni več med živimi. Umrl je mož, ki ni poznal sovraštva in zavisti. Njegove roke so delile le dobrote, za vsakega je imel tolažljive besede, če mu drugače ni mogel pomagati. In vendar je bilo sovraštvo tisto, ki mu je prineslo nenadno smrt.

Svoje prepričanje in svoje stališče v raznih zadevah je branil odločno, vedno le stvarno, toda z največjo ljubeznivostjo. Njegovi tovariši, ki smo imeli toliko opravka z njim, smo ga zato spoštovali.

Ljubil je svoj slovenski narod z isto ljubeznijo kot svojo družino. Čeprav je bil državni uradnik, čeprav so bili na vladi razni Heini in Schwarzi, je kazal javno isto ljubezen do svojega naroda kot pozneje, ko smo dobili svojo narodno vlado. Klečeplastva ni poznal.

Reveži so imeli pri njem vedno odprta vrata. Pomagal jim je z raznimi nasveti, sestavljal prošnje in kolikor je pač

kot drž. uradnik v sedanjih časih mogel, jih podpiral tudi denarno. Bil je marljiv odbornik raznih karitativnih društev, kot »Vincencijske konference«, »Dobrodelnosti« itd. Kot izredno delaven odbornik »Kuratorija za slepce« se je z veliko vne- mo trudil izboljšati položaj naših največjih revežev — slepcev. Težko ga bodo pogrešali!

Ves prosti čas je posvetil svoji družini, svojim otrocičem, katere je hotel vzgojiti za vredne člane človeštva.

Država izgubi v njem svojega izbornega rač. uradnika. Tekom svojega službovanja se je vedno izobraževal. Bil je strokovnjak v svoji stroki, kakršnih nam zelo manjka. Po razsulu bivše monarhije je vse svoje moči in svoje znanje posvetil organizaciji rač. oddelka deželne vlade. To delo je bilo težko, ker ni bilo na razpolago sposobnega uradništva. Razen tega pa se je delokrog tega oddelka znatno razširil. Toda tudi te ovire so bile kmalu premagane v veliki meri po zaslugi njegove železne vztrajnosti. Računski uradnik, kot je bil pokojni računski nadsvetnik Zajc, bi bil lahko s svojim talentom in neumornim delom še veliko koristil državi in na veliko bolj merodajnih mestih, kot ga je zavzemal. Z njegovo smrtjo ni samo težko prizadeta njegova družina in razni zavodi, kjer je bilo njegovo delo in sposobnost mero- dajna, ampak tudi država, ki ji je služil z redko vne- mo.

Naj mu bo lahka slovenska zemlja, katero je toliko ljubil! Njegovi rodbini iskreno sožalje!

Savez nabavljajških zadruga drž. službenika.

Sednica upravnog odbora, držana dne 5. novembra o. g. prihvatila je sledeče odluke:

1. Uzeto je na znaje stanje Saveza, koje je ustanovljeno prema izveštaju Ministarstva Finansija o prikupljenom kapitalu za račun Saveza. Pošto taj obračun ni iz bliza ne odgovara predvidjanjima, odlučeno je, da se od Min. Fin. traži potpuniji izveštaj. Tako isto uzeto je na znaje da je do sada u članstvo Saveza pristupilo 57 Zadruga sa 177 udela, a da osnovanih i u osnivanju ima 34 Zadruga u raznim krajevima kraljevine.

2. Odlučeno je, da se Zadrugama uputi raspis, da se privremene pozajmice ne mogu odobravati Stoga izaslanici Zadruga, kada dolaze u Beograd radi nabavka za Zadruga, imaju doneti novac, ako Zadruga nema već odobrenu pozajmicu kod Saveza. Ako ima odobrenu pozajmicu, tada izaslanik treba sobom da donese pismo Zadruga, kojim naredjuje Savezu, da mu može na teret pozajmice Zadruga isplatiti potrebnu sumu.

3. Pošto je i najjeftinija ponuda za štampanje knjiga i obrazaca za potrebe Zadruga i Saveza bila odveć skupa, odlučeno je, da poslovni odbor ponovno raspiše pismenu ofertalnu licitaciju.

3. Prihvaćena su upustva za osnivanje Nabavljajških Zadruga, kao i jedinstvena pravila za sve Zadruga.

4. Da bi se sprovelo jedinstvo organizacije i jedinstven rad kod svih Zadruga, a omogućilo Savezu da vodi evidenciju, kontrolu i statistiku o radu i stanju Zadruga, odlučeno je, da sve Zadruga prihvate jedinstvena pravila, koja je Savez izradio. To treba da izvrše najkasnije do konca juna 1922. U tu će svrhu svaka Zadruga dobiti do konca decembra o. g. tri primerka pravila, a eventualno potrebni broj pravila preko toga Zadruga će dobiti od Saveza uz isplatu;

da svršetkom svakoga meseca šalju Savezu izvadak iz glavne knjige; svršetkom poslovnog polugodja polugodišnji završni račun, a svršetkom poslovne godine godišnji završni račun; da svršetkom svakoga tromeseca šalju Savezu sve promene, nastale u broju zadrugara i udela kroz prošli tromesec; da od početka 1922. godine sve računske knjige i isprave vode u Dinarima, a ne u Krunama; da do polovine januara 1922. dostave Savezu sve statističke podatke, koji će se od njih zatražiti.

5. Ponovno je uzeto u pretres pitanje o nabavkama, pa je ovlašten Poslovni odbor, da do iduće redovne sednice, koja će se držati 20. januara 1922., za račun Zadruga, a bez materijalne odgovornosti Saveza, nabavlja robu, koju ove poruče. Tako isto je ovlašten Poslovni Odbor, da iz magazina bivšeg Ministarstva ishrane kupi onoliko i one robe, koja bi cenom i kvalitetom odgovarala, a zamoliće se Ministarski Svet, da odobri neki popust na kupljenoj robi, koja će se Zadrugama ustupati ili za gotovo ili na kredit po tekućem računu uz pokriće mecnicom sa 5% interesa.

Shod držav. vpokojencev v Mariboru.

V nedeljo, 30. pr. m. se je vršil v hotelu „Halbwild“ shod državnih vpokojencev, ki je bil prav dobro obiskan. Na shodu so zborovalci med drugim tudi enoglasno sklenili, da izstopijo iz »Prvega splošnega društva jugoslovenskih vpokojencev v Ljubljani« ter pristopijo društvu državnih nameščenecv v Mariboru. Ta sklep se je sprejel na predlog g. Kastelica, ki je obširno obrazložil, da državni vpokojenci kot taki ne spadajo k imenovanemu društvu, ki jim tudi ne more pomagati, osobito še radi tega, ker to društvo ne more biti včlanjeno v »Osrednji zvezi javnih nameščenecv in vpokojencev za Slovenijo v Ljubljani«. Gospod O. Meglič, davčni nadupravitelj, je kot zastopnik društva državnih nameščenecv v Mariboru povabil vpokojence pod streho aktivnih ter navedel, da ima društvo 120.000 K premoženja, da zdravita člane tega društva dva zdravnik ter da jim daje tudi lekarna pri »Sv. Anehu« zdravila po znižanem tarifu, da bo doseglo društvo v kratkem tudi še druge olajšave ter da se pripravlja ravnokar uvedba podpore v znesku po par tisoč kron za sinčaje smrti posameznih članov. Po kratki debati so se vsi navzoči včlanili v to društvo. Dejstva so posebej v zadnjem času zopet potrdila stari izrek: »Pomagaj si sam, da ti Bog pomore«.

Po novi službeni pragmatiki, ki se bo — kakor upamo — kmalu vzakoniła, se je nameravalo onim državnim nameščenecem, ki šele pojdejo v pokoj, dati za sedanje drage čase primerno pokojnino, stare pa pustiti gladovati ob sedanjih be-raskih vinarijih. Da se to ne bo zgodilo, se imajo vpokojenci zahvaliti v prvi vrsti aktivnim nameščenecem, predvsem pa gosp. ministru dr. Kukovcu in poslancu gosp. prof. Reisnerju, dalje delegatom uradništva in »Osrednji zvezi javnih nameščenecv«, ki so dosegli, da med vpokojenci ne bo več kakor v stari Avstriji »starih in novih penzionistov«.

S sprejemanjem novih članov je bil poverjen g. N. Drevenšek v Ciril-Metodovi ulici št. 18, pritličje. G. Drevenšek sprejema pristopne prijave vsako sredo od 15. do 16. popoldne. Članarina znaša za pol leta 1 D., vpisnina pa 50 para. Ta majhni donesek letnih 8 K, ali po starem 8 krajcarjev, bo pač zmogel vsak vpokojenec. S tem pa bo podpiral društvene svrhe ter si preskrbel po smrti dostojen pogreb.

Vpokojenci, pristopajte torej polnoštevilno k svojemu društvu ter naročajte list »Naš Glas«, ki izhaja v Ljubljani. To poročilo polagamo na srce vsem državnim vpokojencem, zlasti pa še onim v Ljubljani, v Novem mestu ter v Ptuj, ki so še člani »Prvega splošnega društva jugoslovenskih vpokojencev o Ljubljani«.

Vestnik.

Vsi člani društva sodnih poduradnikov in slug za Slovenijo se pozivljajo, da se udeležijo občnega zbora v obilnem številu, da bodo slišali o delovanju društva in se osebno prepričajo, da društvo ni spalo, kakor se mu je svojčas očitalo od neke strani. Čudežev pa seveda nobeno društvo ne more delati in tudi naše ne, a tem manje, ako so tovariši, kateri nimajo niti toliko stanovskega čuta, da bi vsaj pristopili društvu kot člani. Oni člani, ki se pa iz kateregakoli vzroka ne morejo osebno udeležiti občnega zbora, naj pošljejo pravočasno pooblastila na ljubljanske tovariše.

Društvo sodnih poduradnikov in slug za Slovenijo v Ljubljani vabi vse g. tovariše na redni občni zbor, ki se vrši dne 8. januarja 1922 ob 14. uri popoldne v justični palači soba štev. 28. Dnevni red: 1. Poročilo starega odbora o delovanju društva v I. poslovnem letu; 2. volitev novega odbora; 3. slučajnosti. — Odbor.

Zelena barva. Pišejo nam: Financar se spozna po barvi kot kuščar. Ako mu preti nevarnost, zbeži v goščavo (predpisov in odredb) kakor kuščar. Njegova

zvestoba je priljubljena, saj igra najpomavitejšo vlogo — za denar. Kaj pa dela kuščar? Neprenehoma, neumorno slika za trgovskimi računi, različnimi listinami in predmeti, če je vse v redu, po predpisih kolekovano, taksirano in obdavčeno itd. Za ta prelepi, občinstvu tako priljubljeni posel so pa ti »kuščarji« tudi izborni plačani s tem, da imajo brezplačen vstop k raznim igram, predstavam, veselicam itd., kjer imajo občutne stroške, mržnjo občinstva, mučno pot ali nalezijo celo kako bolezen. Čez 25 let sem nosil zelene lise. S svojim in soproge stradanjem sem odgojil otroke. Ko je prišel državni prispevek k odgoji, so otroci bili čezletni, zato zopet nisem dobil ničesar in moram zopet stradati. Delaj in stradaj, jej prah, pij meglo, nagoto pa pokriva z zelenimi predpisi! Ali socialna skrb v predstojećem okviru nima nobene navedbe in uredbe, da bi olajšala delokrog potrebnih in nepotrebnih inspekcij s tolsto kilometrino?

Listnica upravnistva.

G. Rudolf Rup . . k, Maribor. Vam kakor g. Gl. smo poslali redno tudi štev. 43 in 44. Da ju niste dobili, ni naša krivda. Danes pošljemo obema drugi.

Uradništvo sebi!

Hranilni in posojilni konsorcij v Ljubljani

! je prva, najstarejša in najcenejša uradniška denar. institucija, stoječa pod drž. nadzor. !

Posojila 60%. / Hranilne vloge 40%.
Pisarna: Hilšerjeva 7. ali pa Gradišče 15.

A. Mihelič, Ljubljana

Šelenburgova ulica 1.

Trgovina s ščetinastimi izdelki.

Galanterija in parfumerija.

Edina zaloga jugoslovenskih

KVART kakor tarok, marijaš,

whist, „primorka“.

VZAJEMNA POSOJILNICA

REG. ZADRUGA Z O. J. V LJUBLJANI

dovoljuje javnim uslužbencem posojila na osebni kredit proti poročstvu, zaznambi na službene prejeme in zastavi življenskih polic na daljšo dobo in proti malim mesečnim odplačilom :: 7% obresti.

HRANILNE VLOGE SE OBRESTUJEJO PO

4%

Prošnje se rešujejo zelo hitro. Zahtevajte prospekt!

Najstarejša spedijska tvrdka v Sloveniji

R. RANZINGER

Ljubljana spedijska pisarna Ljubljana

Podjetje za prevažanje blaga juž. železnice. Brzovozni in tovarni nabiralni promet iz in v Avstrijo. Zacarinjenje. Podjetje za prevažanje pohištva. Skladišče s poseb. zaprtimi kabinami za pohištvo.

Brzjavaj: Ranzinger. 24-2 Interurban telefon 60.

Naročajte in širite „Naš Glas!“